

'Ik ben een randboeddhist'

Schrijfster Myra de Rooy sprak met vrouwen in Boeddha's bergen

Myra de Rooy heeft tussen 1986 en 2003 vele malen de mystieke wereld van de Himalaya bezocht. Ze heeft er geklommen en gesproken met vrouwen. Ze heeft de gevolgen gezien van de onderdrukking van Tibet én veel moois. Over haar reizen heeft ze haar eerste boek geschreven.

Door Jacques Geluk

Veel nonnen en andere vrouwen die in Boeddha's bergen leven, willen in een volgend leven terugkeren als man. Ook jonge, ontwikkelende vrouwen. 'Ik heb alle nonnen die ik heb gesproken gevraagd waarom. Vrouwen hebben altijd een lagere positie gehad, nonnen waren tijdens het ontstaan van het boeddhisme minder belangrijk dan monniken. Mannen staan daardoor nog steeds in hoger aanzien en hebben het gemakkelijker, vinden ze. De eerste die zei wel als vrouw te willen reïncarneren was de arts en non Amchi Tsering Palmo, die baanbrekend werk verricht voor de nonnen van Ladakh, Noord-India. Zij is zo krachtig, zij staat boven alle verschillen', vertelt bergbeklimster en geologe Myra de Rooy, die tijdens haar reizen - liftend of in gammele bussen - door Tibet, Nepal en Ladakh heel veel tijd heeft doorgebracht met vrouwen.

Ze heeft met hen gesproken, waarbij lichaamstaal vaak belangrijker was dan het gesproken woord, en het dagelijks leven met hen gedeeld. 'Over de gevolgen hebben ze niet nagedacht, want als alle vrouwen als mannen terugkeren... Ikzelf vind het zo wel goed, maar ik ben in het Westen geboren en heb alle mogelijkheden gehad. Daarom hoefde ik niet per se feministe te worden.'

Myra heeft een boek geschreven over de reizen die ze tussen 1986 en 2003 door het gebied heeft gemaakt. Ze beschrijft aan de hand van haar gesprekken met vooral vrouwen hoe de Tibetaanse cultuur en het boeddhistische geloof door de Chinezen sinds 1949 zijn onderdrukt.

Myra de Rooy: 'Vrouwen hebben altijd een lagere positie gehad, nonnen waren tijdens het ontstaan van het boeddhisme minder belangrijk dan monniken.'

FOTO GPD

En ook hoe boeddhistische nonnen zijn mishandeld, gemarteld en opgesloten. Het verhaal over Ngawang Sangdrol in het laatste hoofdstuk - 'Toekomst' - is een der schrijnendste passages. Het meisje werd als 13-jarige non in een klap volwassen, nadat ze speelbal in de handen van bewakers was geworden.

Ze werd geslagen en omgekeerd aan het plafond gehangen. Haar geloof hield haar in leven. En nadat ze eindelijk vrij was, kon ze moeilijk wennen.

Maar er is toekomst. 'De dagen dat Ngawang bij mij logeert, leer ik veel van haar. Ik zie levensvreugde en levenswijsheid met elkaar verweven'.

Myra de Rooy werkt in Nederland voor de International Campaign for Tibet, een lobbyorganisatie die Tibet op de politieke

agenda wil zetten en houden.

Politiek

'Toch is 'Vrouwen in Boeddha's bergen' geen politiek boek geworden, en ook geen reis- of klimboek, ik heb er geen naam voor. De uitgever spreekt van een reisverslag. Als ik schrijf over wat er mis is, is dat wel politiek, maar dat is maar de helft. In Ladakh is politiek gezien niets mis, althans als je het vergelijkt met Tibet. Wel is de vorm van het boek anders geworden dan ik had gedacht. Eerst zou het alleen over de nonnen gaan. Tot iemand zei dat er nog een andere rode draad was: ikzelf. Toen ben ik hoofdstukken gaan omgooien, heb ik mijn leven als tijdsbalk genomen en zijn de gebeurtenissen chronologisch geworden. Daardoor kwam er pro-

gressie in. Ik sprak als laatste met Ngawang Sangdrol en dat is ook het slot geworden.'

In haar boek geeft De Rooy ook een sfeervol, soms ontroerend beeld van de dagelijkse, maar ook magische wereld van Tibet en de Himalaya, waar - net als in De Rooy's Amsterdamse tuin - gebiedsvlaggen wapperen. Doordat zij zelf deelgenoot was van het leven, het plezier en de problemen van deze 'gastvrije mensen' kan ze er met veel gevoel over schrijven. Opvallend is wel dat ze nauwelijks met mannen heeft gesproken. 'Ik heb niets tegen mannen, maar het is makkelijker als vrouw in de belevingswereld van vrouwen te stappen. Er was geen plaats meer voor monniken, hoewel er twee wat uitgebreider aan bod komen.' De Rooy laat een foto zien van

Dolkar, een oude vrouw voor wie ze duidelijk bijzondere gevoelens heeft. Aan de hand van haar verhaal wordt duidelijk hoe de Chinese bezetting het leven van de Tibetanen voor eens en voor altijd heeft veranderd. Ze beschrijft hoe Dolkars huis in Lhasa minutieus werd onderzocht en hoe de bewoners als vee bijeen werden gedreven, maar ook hoe de staatspolitie daarna iedereen ondervroeg. 'Werkte je in het paleis?', 'Heb je familie in het Tibetaanse leger?' Dolkar, die als jong meisje wist dat ze non wilde zijn, moest net als haar lotgenoten het geloof afzweren en zich tegen de Dalai Lama keren. Vanaf 1960 liet ze haar haar groeien en droeg ze gewone vrouwenkleding om haar familie niet in gevaar te brengen, maar in haar

hart bleef ze een trouwe non. Myra de Rooy had al eerder eerder losse reisverhalen geschreven. De uitgever vond dat die naar meer smaakten. 'In 1986 kwam ik voor het eerst bij toeval in de regio. Ze hadden een tweede chauffeur nodig om naar Nepal te rijden. Daarvoor had ik wel belangstelling, maar het gekke is dat ik me er meteen thuisvoelde. Het was geen thuiskomen, dat zou betekenen dat ik wedergeboren ben en ik weet niet of er iets na dit leven is. Ik ben denk ik een randboeddhist, er zit heel veel wijsheid in die religie en ik heb er heel wat van meegekregen.'

Myra de Rooy, *Vrouwen in Boeddha's bergen*. Uitgeverij Byblos, Amsterdam. Prijs €€17,90. ISBN 9054667648.